

Naročnina: Za tuzemstvo
z dostavo mesečno Din 6,
četrtletno Din 18, polletno
Din 36, celoletno Din 72;
za inozemstvo Din 72 in
poštšina posebej. — Oglasi
po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.
Nefrankirana in nepodpisana
pisma se ne sprejemajo.
Sedaj uradništva in unra-

73. P.n. Državna licejska knjiž.
p. Ljubljana-Strossmayerjeva ul.1.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Štev. 51.

V Ljubljani, dne 4. decembra 1925.

II. Leto.

Lokarno.

V torek se je v Londonu izvršil na precej slovesen način podpis takozvanih Lokarnskih pogodb, ki so se sklenile med Nemčijo na eni ter med Angleško, Francijo, Italijo in nekaterimi drugimi državami na drugi strani. Mi smo o vsebini teh pogodb že poročali. Bistvo teh pogodb je garancija posameznih držav, da se onemogoči izbruh vojnih konfliktov med posameznimi sopogodbniki na eni in Nemčijo na drugi strani.

Brez dvoma je, da so Lokarnske pogodbe najvažnejše meddržavne pogodbe, od kar je bil sklenjen po končani vojni mir, ki se je dogovoril z mirovnimi pogodbami. Lokarnske pogodbe značijo resno možnost, da se vojne v Evropi preprečijo, dasiravno so seveda šele prvi korak k oni ureditvi medsebojnih odnosov med evropskimi državami, ki naj bi preprečili možnost vsakega oboroženega konflikta.

Ko je bila na Francoskem na vladi Herriotova levičarska vlada in na Angleškem delavska stranka, so velesile obravnavale v Ženevi o problemu preprečenja vojna in razorožitve in se je tačas dogovoril takozvani ženevski protokol, ki pa žalibog ni dobil od velesil potrdila, ker je na Angleškem prišla konzervativna vlada na krmilo in ker je na Francoskem Herriotova vlada padla. Ženevski protokol je bil veliko večjega obsega in pomena, kakor pa so Lokarnske pogodbe. Zato žalibog Lokarnske pogodbe ne značijo tistega napredka v meddržavnih odnosih, kakor bi ga bil ustvaril ženevski protokol, ampak pomenijo očitno nazadovanje napram temu, kar bi se bilo dalo primeroma lahko lansko leto doseči.

Če kljub temu povdarjamo važnost Lokarnskih pogodb, storimo to pod vidikom, da je bolj nekaj kakor nič in z željo, da bi tudi balkanske države sklenile med seboj v do glednem času pogodbo, slično Lokarnskim pogodbam, ki naj bi osigurale mir na Balkanu. Zavedati se moramo namreč, da je Balkan najnevarnejša točka v celi Evropi, kjer zamore vsak hip izbruhniti kak konflikt, ki bi dovedel do novega krvoprelitja.

Paziti bo treba, da ne bodo Lokarnske pogodbe postale sredstvo za boj zapadnih kapitalističnih velesil proti Rusiji. Neprijateljsko nerazpoloženje teh velesil napram Rusiji je znano in ne motimo se, če trdimo, da so vsaj angleški državni pri sklepanju Lokarnskih pogodb imeli namen oddaljiti Nemčijo od Rusije in Rusijo nekako izolirati. V interesu svetovnega miru pa taka politika gotovo ni prava, ampak je treba zahtevati, da se z Rusijo, ob popolnem priznanju njene notranjega režima, vpostavi normalni meddržavni odnos, ki bodo najboljša garancija, da ne pride v vzhodni Evropi do novih vojen.

Zgodovina ženevskega protokola, ki je vsled izpremembe vlad na Angleškem in Francoskem propadel in ki so ga nove, konzervativnejše vlade na Angleškem in Francoskem zamenjale z Lokarnskimi pogodbami, ki so, kakor rečeno bistveno, manj, kakor bi bil nudil ženevski protokol, nam tudi jasno kaže ogromno važnost udeležbe delavstva na vladah v zapadni Evropi. Če bi bila na Angleškem ostala

Iz notranje politike.

Politični položaj.

Ker so bile parlamentarne politične predolge, preveč pogoste, zato je za razpravljanje proračunskih dvanajstin manjkalo časa. Na »brzu ruku« so proturali radikali in radičevci preko parlamenta dvanajstine za prihodnje mesece; opozicija je oddala odvojeno in razdvojeno mišljenje, klerikaleci so se pritoževali nad visokimi davki. Pucelj se je potegnil za Ljubljano, samostojni demokrati so predlagali dodatke, konec pa je za vse skupaj slab, najslabši pa za delavce in kmete.

Ker se državna uprava preživlja skoro vedno le z dvanajstinami, to je, ker živi le iz rok v usta, zato je — neglede na nezadostne dvanajstine — utrpelo ljudstvo že s tem veliko in težko pomravlljivo škodo. Pri takem gospodarstvu ni sistema, ni načrta in le za krpanje vsled tega nastalih lukenj se uporablja potem z žandarji in eksekutorji nabrani denar.

Tekom proračunske debate sta trčila skupaj Pribičević in Radič. Opsovala sta se, ozmerjala sta se, pa zlasala sta se. Zdi pa se, da je Radič tokrat »ta kratko« potegnil, čeprav spada komedija v njegov resort. V tem dvoboju je nastopil Pribičević z rdečim nageljčkom, Radič pa z ministrsko predrznostjo.

Nehote pa si človek misli: koliko časa bo držal ta sporazum? Naravni razvoj bo pokazal, da bo tekem prihodnjega časa divjal strankarski boj ravno med radikali in radičevci, čeprav sedita danes obe stranki skupaj na vladi. Tako, kakor sede ljubosumne, jezične in skregane ženske skupaj na zatožni klopi.

Kdo pa bo zmagal za čas, tega nihče ne ve, zato je tudi tako težka odločitev za samostojne slovenske demokrate. Po devizi: lasciate, Sloveni, ogni speranza! iščejo zveščanja za milo slovensko pasmo v repku velike stranke. Le, katere stranke, tega ne vedo.

Klerikaleci bodo tožili zaradi razžaljenja časti menda vsakogar, ki bi o Gospodarski zvezi slabo in grdo govoril. To je sedaj klerikalcev največja skrb, večja kot pa skrb za zakonodajno in upravno avtonomijo.

Parlamentarni dogodki.

Vsa javnost je v pretečenih dneh pazljivo in z umevno radovednostjo sledila razvoju dogodkov v parlamentu — to pa samo radi Radiča, ki je prvokrat nastopil kot minister. In bogme, bilo je tudi mnogo smeha, kakor vedno, kjer je Radič! V skupščini se je vršila debata o dvanajstinih in napovedana sta bila med drugim govora Pribičevića in Radi-

na vladi delavska stranka, na Francoskem pa Herriotova vlada, ki so jo podpirali socialisti, bi bil mogel svet danes, ko pozdravlja podpis Lokarnske pogodbe, pozdravljati podpis ženevskega protokola. Ker pa se je konzervativnim kapitalističnim in imperialističnim strujam v imenovanih državah posrečilo ravno na vprašanju zunanje politike vreči delavsko vlado na Angleškem in Herriotovo na Francoskem, vprašanje razorožitve Evro-

pe, dveh najgorčenejših nasprotnikov. Najprvo je govoril Pribičević, ki mu je Radič toliko vpadal med govor, da je bil to pravzaprav govorniški dvoboj. Zdi se nam, da je bil Radič vsled govora Pribičevića precej nervozen, še bolj nervoznega pa so ga napravili govori njegovih bivših zaveznikov zajedničarjev, ki so aviatiku Radiču dobro pretipali obisti. Posebno nervozen je bil Stipica, ko je bil govor o luknji, iz katere ga je pred par meseci izvlekla zagrebška policija. Radičev govor, ki je bil precej dolg, je bil pa tak, da so ga radikali zelo pohvalili. Potem si že lahko mislimo, da je govoril Radič zelo »državotvorno«. Hudo je tudi Radiča bolelo, ko je poslanec Vilder prečital neko pismo, ki ga je Radič, ko je še bil »revolucionar« poslal nekemu prijatelju. V pismu trdi Radič, da je baje kralj zahteval od svoječasnega notranjega ministra Petroviča, da Radiča zapre. Ker se je Petrovič to branil storiti, da je baje kralj rekel, da bo dal povelje zagrebškemu divizionarju, da naj to stori. Da štiti ugled Radiča, je predsednik parlamenta poslancu Vilderju odvzel besedo, kar pa ni sprečilo, da ne bi bili zvedeli, kak je bil Radič nekdan in kak je sedaj!

Sicer pa dela Radič, kakor poročajo, v vladi precej neprilik, ker grozi vsak hip z demisijo. Če mu v kakem vprašanju ne naredijo po volji, pa pravi, da bo šel iz vlade v opozicijo. Seveda so to le prazne grožnje, ker Radič, ki je enkrat v vladi, bo šel šele takrat iz vlade, ko se ga bo Pašič naveličal.

Nove dvanajstine, ki jih je skupščina ravnokar sprejela, ne prinašajo v davčnem pogledu nikakih olajšav, ampak so na las podobne onim, ki jih je pred meseci odglasovala PP večina. Iz tega se jasno vidi, da se pač posamezne stranke v vladi menjavajo, da pa ostane sistem vedno isti. Za kar je svojčas glasoval Žerjav, za to glasuje danes Pucelj, jutri bo pa glasoval za to tudi Korošec, če bo v vladi!

Občinske volitve v Ljubljani — odložene!

Z ljubljanskimi volilci se naše meščanske stranke kar igrakajo. Najprvo so demokrati pokvarili čist propore v občinskem volilnem redu, na kar so, ker jim tudi ta stvar ni pomagala do zmage, začeli razpuščati od ljubljanskih volilcev izbrani občinski svet in postavljati svoje gerente. Ljubljanska občina je zato v teku zadnjih let — s kratkimi izjemami — vedno brez svojega zakonitega zastopstva. Tale poslednja gerentska trojica, ki sedi sedaj na magistratu že tri četrt leta, se je tako trdno vsedla in tako »deluje«, da smo že mislili, da hoče kar večno ostati v naši mestni hiši. Nazadnje pa se je g. vel. župan vendar

pe in garancije evropskega miru ni tako rešeno, kakor si je to delavstvo v Evropi želelo.

Za enkrat še delavske sile niso bile dovolj močne, da bi bile to vprašanje rešile tako, kakor je bilo v danih razmerah najbolj mogoče, trdno se pa nadejamo, da bo prišel čas, ko bodo socialistične stranke dovolj močne, da bodo tudi to vprašanje rešile tako, kakor bo to v korist trajnega miru in celokupnega človeštva.

zganil in razpisal volitve za 7. marec 1926, kakor smo že zadnjič poročali. Komaj pa so ljubljanski občinski volilci to novico zvedeli, pa prihaja druga, namreč, da je min. notranjih zadev razpis volitev preklical. Ker bi bilo preveč demokratično, da se volilec pove, zakaj ne smejo voliti može svojega zaupanja v obč. svet, nam seve g. minister ne pove, zakaj je volitve preklical. Izza kulis pa čujemo, da zato, da dobi naša narodna skupščina časa, da spremeni volilni red za Ljubljano in ostala avtonomna mesta v Sloveniji. Če bo ta izprememba taka, da bo uveden zopet čist propore tedaj to izpremembo pozdravljamo, čeprav ne razumemo, zakaj je zato treba preklicati razpis volitev. Skupščina je v stanu v enem tednu volilni red spremeniti, dela itak nima nikakega, volitev pa zato ni bilo treba odlagati. Opravičeno pa sumimo, da bodo volitve v Ljubljani še za dolgo časa odložene, kar je najbrže namen pri celi stvari. Bojimo pa se tudi, da ne pade vladi v glavo, da volilni red še poslabša — morda bomo čakali na volitve sploh do takrat, da bodo občinski volilni redi v celi državi »izenačeni«. Po navadi prinese izenačenje samo poslabšanje. Ali ni imela vlada najlepšo priliko, da bi bila že v dvanajstinih, ki so bile ravnokar sprejete, vrnila Ljubljani stari volilni red s čistim proporcem?

„Patriotične“ demonstracije v Mariboru.

Na predvečer 1. dec. — praznika ujedinjenja — so imeli nacionalisti v Mariboru pod pokroviteljstvom Jadranske Straže klavern manifestacijski obhod, pri katerem pa so pretepači, ki so se ga udeležili, napravili škandalozne nastope. Pred Delavskim domom so pretepači iz manifestacijskega spreveda napadli dva delavca, Kranjca in Remca, oba Slovenca, razbili so v neki trgovini par šip, pred Delavskim domom pa so vpili: »To je švabska hiša! To hišo je treba zažgati! Dol s Švabi!« Tudi na drugih mestih so pretepači napravljali hrupne nered, vpili, razgrajali in izživali. V resnici občudujemo tako patriotično nadušenost pod okriljem Jadranske Straže nastopajočih pretepačev, ki ogrožajo javni mir in red ter na tak pobalinski način dajejo izraza svojemu državotvornemu patriotizmu! Kadarkoli se vrše v Mariboru delavski obhodi, ki se jih udeležuje na tisoče delavcev, še ni nikdar prišlo do najmanjšega incidenta, nacionalistične bande pa napravljajo ob vsaki priliki cestne škode ter napadajo mirne ljudi, ponajveč delavce. Sramota je, kar se vse godi pod krinko »nacionalizma« in samo čudimo se, da treznejši in pametnejši ljudje iz meščanskih strank trpe v svojih vrstah take razgraje. Celot meščansko časopisje se je škandaliziralo nad dogodki, ki so se odigrali na predvečer 1. dec. v Mariboru. Da policije ni nikjer, kadar je treba delati red, je jasno, ona pride prepozno, potem pa aretrira napadene ljudi, dočim pušči nacionalistične junake v miru. Ali bomo res morali seči po samoobrambi, da se zaščitimo od takih dogodkov?

Delavski žepni koledar 1926 je izšel! Cena izvodu Din 12.—.

Po svetu.

Podpis locarnske pogodbe.

V Londonu se je vršilo te dni podpisovanje locarnskega sporazuma. Sporazum je podpisal v Berlinu tudi nemški predsednik — Hindenburg. Podpisal je tudi vstop Nemčije v Zvezo narodov. Mussolini se podpisovanja ni udeležil osebno, temveč je odposlal druge zastopnike. Torej je grožnja angleških železničarjev le pomagala. Mnogo ljubše mu je, da tretira doma italijansko ljudstvo, za druge stvari mu niti ne preostaja časa. Tako je n. pr. koncem meseca novembra predložil parlamentu 245 zakonskih osnutkov. Ko jih je predložil v parlamentu je pripomnil: „Mi jih bomo zelo hitro odobrili!“

Locarnski sporazum v nemškem parlamentu.

Nemški državni zbor je sprejel in potrdil 27. novembra z večino glasov locarnski sporazum. Pri tretjem čitanju je govoril tudi s. Breitscheid. V svojem govoru je poudaril, da Zveza narodov še dolgo ne bo odgovarjala zahtevam socialne demokracije in je še vedno predstavnica kapitalističnih vlad. Položaj se bo zboljšal še le takrat, ko se bodo spremenile v posameznih državah vlade tako, da bo tudi sestava Zveze narodov bistveno drugačna nego je sedaj. Socialna demokracija bo z vso silo delala na tem, da se zgradi Zveza narodov po njenih zamislih in ko bo pristopila v Zvezo narodov tudi Nemčija, tedaj bo treba stremeti tudi po izpremembi člena 19, ki omogoča reguliranje mej, v tem smislu, da bo omogočena sprememba nemško-poljske meje. Današnja meja po mnenju socialne demokracije ne odgovarja gospodarsko-političnim ozirom, niti ni pravična. — Pri končnem glasovanju je bil sprejet zakon z 291 proti 174 glasovom.

Češkoslovaška v krizi.

Politični položaj na Češkoslovaškem se po zadnjih državnoborskih volitvah ni bistveno izpremenil in stranke so razen nekaterih — obdržale svoje dosedanje pozicije. To velja zlasti tudi za klerikalno stranko, ki ni ničesar pridobila. — Po volitvah je bilo razumljivo, da bo sestavil novo vladu zopet agrarec Švebla. Predsednik Masaryk mu je v resnici dal mandat za sestavo nove vlade. V sporazumu s koaliranimi strankami je bila že sestavljena lista ministrov. Nenadoma pa je izbruhnila kriza in sicer radi nestrpnosti — klerikalcev. Izjavili so se proti temu, da dobe socialni demokrati prosvetno ministrstvo. Na tej zahtevi so vztrajali in posledica njihovega postopanja je bila, da je Švebla vrnil mandat za sestavo vlade. Mandat za sestavo vlade je bil poverjen vodji klerikalcev Šrameku, kateremu pa se je misija ponesrečila. Na vidiku je sestava uradniške vlade, ki jo bo sestavil najbrže bivši ministrski predsednik dr. Černý.

Novo francosko vlad

je sestavil zunanji minister Briand. Nova vlada pomeni korak na desno in približanje desničarskim strankam. Kot reakcija na Briandovo politiko je ožje sodelovanje levičarskih meščanskih strank s socialisti. Meščanske stranke levega kartela so imele takoj po sestavi nove vlade zborovanje. Po daljši debati so sklenile, da stopijo v zvezo s socialisti.

Sovjetska vlada in mrtva kraljica.

Sovjetski poslanik v Londonu je povodom smrti angleške kraljice-matere izrekel sožalje angleškemu kraljevemu dvoru v imenu sovjetske vlade v Moskvi. Ozko prijateljstvo z Mussolinijevo Italijo, obisk Čičerina italijanskega kralja (pred dvema leti), vsi taki dogodki so nam znak in povod, da dvomimo, da je to vse v redu. Boljševizem izteblja kapitalistične vlade z vsakovrstnimi sredstvi in kakor, da bi napravile kapitalistične vlade sovjetskemu režimu s tem velike usluge, se jim njegovi predstavniki pripogibajo do kolena...

Misli k taktiki stranke.

Od industrijskega delavca F. M. iz C. smo dobili sledeče pismo, ki ga prinašamo samo nebitveno popravljeni:

Cenjeni sodrug urednik, oprostite, da se tudi jaz oglašim k razpravi taktike, čeprav nisem v stanu vse tako povedati, kakor bi rad. Povedal bom pa seveda tako, kakor mislimo jaz in še drugi delavci, s katerimi sem govoril o tej stvari.

Zdi se nam, da je prav, če skušate delati na to, da se razne delavske struje, ki so dosedaj med seboj sprte, spravijo. Vem sicer, da to ni lahko. Kajti razum osebnih neprijateljstev, ki najbrže vladajo med vplivnejšimi sodrugi posameznih struj in strank, so vendar tudi stvarne in velike razlike, da ne bi bilo mogoče združiti vseh struj v eno samo delavsko stranko, ki bi imela socialističen program, kakor ga ima naša SSJ, čeprav bi se morda ta program v nekaterih točkah moral spremeniti. Naš program je v bistvu tak, kot so bili programi socialističnih strank pred vojsko: v temelju ga sedaj po vojski sicer ni treba spreminjati, gotovo pa je potreben popravi. Saj to delajo tudi velike socialistične stranke v ostalem svetu.

Pomembnejših razlik med drugimi strankami oziroma strujami, ki pravijo, da so delavske in razredne, itak ni, občutna je samo razlika med nami in komunisti, to pa samo za to, ker pripadamo mi londonski, komunisti pa 3. internacionali. Po mojem mnenju in želji nas vseh pa bo slej ko prej prišlo do sporazuma med tema dvema internacionalama. Zato se nam zdi ona taktika pravilna, ki že danes skuša nasprotstva zmanjšati in vstvarjati povsod tamkaj skupno delo med nami in komunisti, kjer je to skupno delo mogoče. Vem, da to ni vedno mogoče, komunistom je to včasih celo prepovedano, toda razmere so močnejše in te zahtevajo skupnega dela. Saj lahko vsaka obeh strank varuje, pri tem svojo popolno neodvisnost, dobiček bo vendar velik. Mi se bomo otresli nekoliko reformizma, ki ga je res nekaj v naših vrstah, posebno pri starejših sodrugih, komunisti, kakor imenujemo mi ponavadi levičarje, pa bodo videli, da vodi tudi manj demagogična taktika do lepих uspehov.

Izmed drugih delavskih struj naj omenim le še Bernotovec, kakor jim pravimo. Oni imajo tak program kot mi. Zato se samo sprašujemo, zakaj so v svoji posebni

stranki. Vse to, kar oni trdijo, da jih loči od nas, je samo v njihovi domisljiji, kajti v resnici izvajajo oni svoje načelo javnosti in progresivnega davka ravno tako kot mi.

Med socialističnim delavstvom pa imamo tudi mnogo reformistov, ki se čutijo za socialiste in mislijo, da so socialisti. Neke vrste socialisti so gotovo in jaz jih ne bi podil iz socialistične stranke; zdi se mi, da bojujejo tudi reformisti razredni boj, če tudi bo marsikdo temu oporekal. Branil bi se samo imeti v stranki oportuniste, ki pa jih ne postavljam v isto vrsto, kot reformiste. Kajti oportunisti se nahajajo tudi med reformisti, levičarji, skratka povsod.

Naša straka potrebuje v svoje vrste mnogo mladine, ki ne bo oportunistična, ker ji to mlada leta branijo. Tam kjer je mladina, tam je bodočnost! Ne bojte se mladine, samo poučevati in vzgajati jo je treba, da bo socialistično izobrazena.

Jaz sem že star in sem že veliko doživel v delavskem gibanju, nikdar pa nisem bil malodušen. Zato tudi danes nisem izgubil poguma, čeprav so nekateri čisto obupani, najbrž zato, ker so slabi socialisti in nimajo prave vere v naše ideje. Ker pa sem mnogo doživel, zato tudi vem, da ne gre brez težkoč, če prihaja kaka stranka do tiste moči, ko je treba iz agitacije in kritike priti k pozitivnemu delu, kakor so prisiljene socialistične stranke (med nje računam tudi ruske komuniste) v ostalem svetu. Takšen prehod ni mogoč brez hude krize. Zato se nahaja delavsko gibanje na celim svetu v krizi.

Delavstvo bo s svojim, v bistvu zdravim, instinktom to krizo rešilo. Stranka pa naj bo, ki zbira in organizira v sebi te zdrave moči in jih pelje skozi kritične čase v tisti čas, ko bo boj delavstva proti kapitalizmu mogoče še težji, kakor je danes, bo pa zato lažji, ker homo mi sami imeli to krizo že za seboj. Ker pa mi stari tega morebiti niti dočakali ne bomo, zato je to naloga mladine.

Delavsko gibanje bo vedno revolucionarno, dokler ne bo zmaga. Stranka, ki ima v svojih vrstah delavce, trajno ne more iti po drugi poti, kakor po revolucionarni. Ker smo mi stranka delavcev, zato smo revolucionarna stranka, to naj vedo oni, ki trde nasprotno o nas, pa bodisi, da so ti ljudje na skrajni desnici ali na skrajni levi.

Tako je moje prepričanje.

Za samoupravo socialnega zavarovanja.

Ministrstvo za socialno politiko izvršuje novelo k zakonu o zavarovanju delavcev. V predzadnji Socialistovi številki smo zavzeli k novelizaciji zakona o zavarovanju delavcev svoje načelno stališče. Postavili smo zahtevo po večinskem zastopstvu v samoupravi socialnega zavarovanja in po pokrajinski (teritorialni) organizatorični izvedbi socialnega zavarovanja.

Sedaj pa so prinesli nekateri časopisi objave, da namerava ministrstvo za socialno politiko ukiniti avtonomno izvajanje socialnega zavarovanja in poddržaviti vse socialno-zavarovalne ustanove in naprave.

Ta poizkus pomeni nov, težak udarec delavskemu razredu in nujno zahteva krepkega, enodušnega in uspešnega odgovora.

Izjavljamo: radikalno - radičevska vlada hoče z delavskim razredom boja. Prav. Pa naj z delavskim razredom poizkusi. Povemo takoj: delavski razred smatra, da je avtonomno izvajanje socialnega zavarovanja njegova najelementarnejša pravica. Pravica, ki je nihče ne sme krčiti in ki je ne bo vzela niti najbolj reakcionarna radikalno-radičevska vlada.

Najpreje pribijemo, da se potom samoupravnih korporacij izvaja so-

nadzorstvo, če samouprave zadoščajo zakonomim normam.

Rekli smo: socialno zavarovanje ne prenese poddržavljenja. Rečemo pa tudi: država sama nima na izvajanje socialnega zavarovanja takega interesa, da bi morala zato poddržaviti vse ustanove socialnega zavarovanja. Njen interes je edino, da so ljudje preskrbljeni za bolezen in nezgode in da se pošteno in pravično uporabljajo nabrani prispevki. In, če je sedaj socialno zavarovanje prevzelo mnogo nalog, ki bi jih dejansko morala vršiti država sama, da omenimo materinsko, družinsko zavarovanje, bolniško oskrbo itd., potem mora država priznati, da je socialno zavarovanje v naši državi vršilo več, kakor pa je njegova prvotna in prvenstvena dolžnost.

Ministrstvo za socialno zavarovanje pa je očitno pozabilo na činenico, da plačuje svoje zavarovanje delavcev s svojim denarjem. Da je zato povsem umevna delavčeva zahteva, da bo s svojim denarjem tudi sam razpolagal. In te pravice mu nihče vzeti ne sme in vzeti ne more!

Končno pa povdarjamo: tudi v naši državi je delavstvo zrelo, da svoje socialno zavarovanje samo upravlja. Kdor pa hoče poddržaviti socialno zavarovanje na premisi delavske nezrelosti in nesposobnosti, ta degradira lastno državo na nivo nekultiviranih in divjaških tolp in družb.

Kdor bo v drž. upravi pravilno pojmoval svojo nalogo, bo stremel, da se kaže v državi napredek predvsem v samoupravah. Zato bo temu vzgojnemu momentu podredil tudi eventuelne činenice, ki so posledice mlade in še nerazvitega socialnega zavarovanja v naši državi. Kdor pa hoče rušiti temelje države, ta pa naj s poddržavljenjem socialnega zavarovanja nadaljuje. Ve pa naj, da se bo pomotno in nehote obrnil ves boj po njegovi krivdi proti državi.

Zanima nas pa vedeti, kakšno stališče so zavzele v tem vprašanju delodajalske organizacije. Kaj one morda mislijo, da je tak način primerna pot za demontranje socialnega zavarovanja in zmanjšanje socialnih bremen?

Delavske organizacije bodo v prihodnjih tednih z vsemi sredstvi dale duška protestu proti temu načrtu, morda bodo tudi delodajalske organizacije spoznale, da je samoupravno izvajanje socialnega zavarovanja predpogoj uspeha in napredka.

„Kulturträgerji“.

Končno se je tudi sita gospoda okoli SDS vendar enkrat spomnila, da ljudstvo ne živi samo od kruha, nego tudi od vsake besede, ki kane od njenih ust in je poslala med narod svoje evangeliznike, ki naj poučujejo neuki narod v vseh državljanskih in državotvornih čednostih.

Vso dobo slovenske politične zgodovine se ni slovenska buržuazija spomnila na delavca in kmeta, vedno ga je smatrala le za maso, ki naj ob narodnih manifestacijah kriči „živio!“, kadar ji odbornik kakega narodnega društva da znamenje skozi okno. Sedaj pa prihaja tudi delniška demokratska družba do spoznanja, da tako ne bo moglo iti dalje. Slovenski delavec in kmet sta začela spregledavati, luskine jima padajo z oči in se ne zadovoljita več z vlogo štati-sta, ona hočeta imeti glavno besedo.

Nič ne more iti bolj na živce naši gospodi in zato se trudi na vse načine, da bi zopet poneumnila proletarijat. Ustanovila je nekako Zvezo kulturnih društev, ki sistematično dopoveduje ljudem, da je belo črno in črno belo in da je dvakrat dve pet. Tako pošilja okoli nekega mladega fanta, ki je s težavo prebavil dve, tri Masarykove brošure, ter zdaj pridiga našim mladim ljudem, da je socializem utopija, da so se Marxove ideje preživele, da sloni vse gibanje proletariata na trhljih nogah, edini spas delavcev je v „demokratski“ SDS.

Prerekat se s fantom ne bi bilo na mestu, menda še sam sebi ne verjame, zagotavlja pa ga, da dokler bo en sam delavec na svetu, bo proletarsko gibanje živelo, ž njim pa tudi Marxova ideologija.

Slovenska buržuazija je bila od vsega začetka hinavska in neodkritosrčna. Nikdar se ni upala povedati ljudstvu resnice v obraz. Zase je vedno povdarjala pravico svobode vesti, za ljudstvo pa se je blago-

Najstarejši ljudje

ki so že marsikaj prešli in preživeli in so tedaj mogli pridobiti izkušnje, slišimo vedno in vedno govoriti, da se pri bolečinah in trganju v križu, udih, pri zobobolu pokazuje kot zanesljiv ublažitelj bolečin skozi 27 let priljubljeno

hotno in pokroviteljsko izražala: „da mu je vera potrebna!“ Sama ni poznala morale, ljudstvu jo je hotela usiliti z večjo verno nego 100 odstotni ultramontani. Vse le v svrhu, da ga drži s pomočjo javne neumnosti na vajetih.

Danes pa je prisiljena plavati kolikor toliko s tokom časa, zato prihaja po skrivnih stezah med proletarce in jim ponuja neko omedleno, polovičarsko svobodomiselstvo. Toda ves trud bo zaman, slovenski prole-

domače sredstvo Fellerjev blagodišeči »Elsafluide«. Drgnjenje in umivanje z Elsafluikom lajša tudi najstranejša bolečina, krepi in osvežuje mišičevje in živce, jača utrjene oči, varuje pred nabo dom in kljubuje hladnemu zraku. Z vodo pomešan je doberodejen za grgranje, za grlo in usta. Od znotraj in

od zunaj močnejši, izdatnejši in krepkejši in krepkejšega delovanja kot frangosko žganje in najboljši kosmetikum te vrste. 6 dvojnatih ali 2 velike specialne steklenice za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din že obenem

z zabojem in poštino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsa trg 202, Hrvatska. Elsa preparati dobijo se po vseh prodajnicah konzumnega društva za Slovenijo. Posamezna steklenica Elsafluida po 10 Din se dobi po vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

Iz Ljubljane.

Krščanska ljubezen.

Krščanska ljubezen do bližnjega je čednost. In, ker je čednost, zato ravno te čednosti nimajo niti klerikalci. Klasičen in drastičen primer take klerikalne nečednosti in svinjarije smo doživeli zadnji teden v Rožni dolini. Torej tam, kjer je pokojni Krek uspešno upostavljal kolonijo majhnih stanovanjskih hiš, pa naselil verne in brezumne svoje pristaše. V tej Rožni dolini je precej takih hiš, katere imajo le po eno ali dve stanovanji, tako, da je novi stanovanjski zakon ukinil stanovanjsko zaščito za posamezna stanovanja. Te zakonite ugodnosti so se seveda — kdo je pričakoval drugače? — poslužili ravno najbolj verni in najbolj sveti klerikalci. Zato smo lahko videli, da so ti prihuljeni tretjeredniki in rožnovenčarji postavili 7 družin na cesto. In to ob času snežnih zametov, v dnevih najhušega mraza. Krščanska ljubezen in druge take čednosti, ki bi jih morali imeti ravno ti ljudje, niso držale teh ljudi pri takem nečloveškem postopanju. Pokojni Krek bi gotovo debelo gledal, če bi videl, da sta njegovo zrno zamorila ljulika in gnoj.

Velika eksplozija.

Pri delniški družbi Salus v Ljubljani, ki trguje z zdravili in zdravilnimi pripomočki se je zgodila pretečen teden velika eksplozija. Nameščenec trdke je prinesel v sobo steklenico etra, po naključju pravijo, se je odlomil steklenici vrat, zato je eter eksplodiral in do smrti ožgal enega, težko poškodoval pa ostale tri nameščence. Ta eksplozija je v zadnjem času ena največjih in zato je potrebno, da prav energično in brezobzirno ugotovimo krivca. Gotovo je možno, da se odlomi steklenici vrat, nakar eksplodira eksplozivna snov. Vendar pa: zakaj pa ni bilo predpisanih varnostnih naprav, da se take eksplozije oziroma nezgode preprečijo, vsaj pa, da se zmanjša učinek takih eksplozij. Ni dovelj, da so nameščenci za nezgode zavarovani. Dolžnost podjetja je tudi še, da opremi svoj obrat tako, da se po vsej verjetnosti preprečijo nezgode v takem obsegu, kot se je zgodilo to pri Salusu. Dolžnost inšpekcije dela je, da vzroke te eksplozije takoj najatančneje preišče, krivce pa mora zadeti eksemplarna kazen. Tudi pri nas morajo minuti časi, da se vsaka nezgoda zabeleži na rovaš nesrečnega slučajja. Kakor smo zvedeli, bodo trem nameščencem sicer rešili življenje, vendar pa bo nezadostna in mizerna renta plačilo za malomarnost drugih.

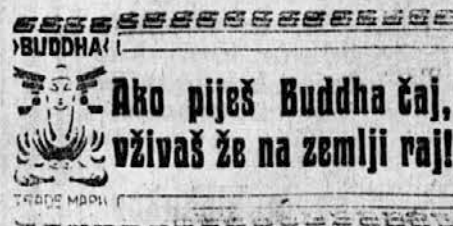
Enajsto predavanje Delavske Akademije se bo vršilo v četrtek, dne 10. decembra 1925 ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Ta večer bo posvečen spominu Ivana Cankarja ob 7. obletnici njegove smrti. Na sporedu so tudi recitacije. Sodeluje Delavsko pevsko društvo »Cankar« in Delavsko glasbeno društvo iz Ljubljane.

Dopisi.

Proračunska seja Mestne občine celjske. V torek, dne 24. novembra 1925 se je vršila proračunska seja. Predsednik finančnega odbora g. dr. Božič je razložil proračun za leto 1926. K besedi se je prvi oglašil obč. odb. s. Koren. Kritiziral je odklonilno stališče sedanje večine napram zahtevam mestnih uslužbencev po trinajsti plači. Predlagal je, da se izplača občinskim delavcem vsaj ena tedenska plača kot božičnica, da si lahko vsaj za praznike nekaj zboljšajo. Kritiziral je tudi malomarnost večine, da se v sedmih letih

po preobratu še ni oživil tvoril otroški vrtec, ki je za mesto absolutno potreben. Otroci, ki so prepuščeni popolnoma cesti, bi vendar morali imeti zavetišče, da se na ta način razbremene starši, ki so primorani biti po dnevi v službah. Nihče se tudi ne briga za oblačenje stanovanjske bede. Občina ima v prvi vrsti dolžnost, da prične z akcijo za gradnjo malih stanovanjskih hiš. Večina se naj samo uživi v dejstvo, da stanuje vse polno ljudi v prostem splotju okrožnega sodišča v bivših zaporih, kateri so bili celo stari avstrijski upravi nečloveški za uporabo zaporov. Danes pa predstavljajo najboljše stanovanja za celjski proletarijat. Za vzdrževanje gledališkega posloplja skrbi mestna občina, zraven tega se plačuje razsvetljava, plačuje hišnik, ter mu da znatno subvencijo. To je gotovo velika žrtev, ki jo prenaša mestna občina. Dasi nihče ne nasprotuje gledališču, je vendar gotovo, da je v zvezi s tem subvencija 5000 Din, ki se nahaja v proračunu za gasilno društvo silno prenizka. In še to se daje gasilnemu društvu pod pogojem, da se to društvo ne vodi po sedmih letih v duhu, ki ni več dopusten. Tako postopanje nujno vzbuja ogorčene proteste. Gasilno društvo je na zadnjem obnem zboru soglasno sklenilo upeljavo slovenskega poveljevalnega jezika, ter je pristopilo k zvezi Jugoslovanskih gasilcev in vzlic temu se še stavlja pogoj, ki dajejo tudi na zunanji celi vrsti hišnih lastnikov in drugim občanom koncesijo, da se drže pri podpiranju tega velevažnega društva rezervirano, češ, to društvo ni tako kakor bi moralo biti, vsled tega vas ne moremo podpirati itd. Društvo se je s svojimi lastnimi napor in požrtvovalnostjo spravilo na noge. Nabavilo si je motorno brizgalno, nadomestilo si je motorno skoraj vse celi, ker se je orodje med vojnim časom popolnoma zanemarilo, tako, da je danes orodje v popolnem redu. Gasilstvo se mora smatrati za del občinske uprave, če bi se gospod župan le malo brigal za to društvo, bi prihajal na njene občne zборе in bi imel potem čisto drugo mnenje o njem.

S. Koren je omenil tudi, da je v gledališču železni zastor najbrže pokvarjen, ker se mikdar ne porablja. Predlaga, da se po strokovnjakih pregleda in popravi. Končno pa se je dotaknil gospoda župana, ter kritiziral njegovo delovanje, posebno pa uradne ure, ker mnogokrat manjka. To je spravilo JDS v zadržanju in župan se je ves razburjen zagovarjal. Za njim govori občinski odbornik dr. Ogrizek (SLS) ki predlaga za gasilno društvo 50 tisoč dinarjev in reformo občinske uprave. Obč. odb. dr. Dobovišek (NSS) je prečital izjavo, s katero odklanja vsako sodelovanje s takozvano napredno fronto, ker so samostojni demokrati največji reakcionarci ter se je pridružil predlogom s. Korena in dr. Ogrizeka. Na to je dobil besedo občinski odbornik Prekoršek (JDS). Iz njegovega

ZIKA

je najboljša žitna kava.

Prava naša domača
Kolinska cikorija
vam jamči
pristnost in jakost!

Tedenske novice.

Miklavž.

Spomin na Miklavža je za otroka dober, za očeta in mater pa drag in slab denar. Toda: proletarski otroci ne poznajo Miklavža, ne poznajo dobrot, ne poznajo veselja... Dan je dnevni enak, na trpljenje in pomanjkanje so obsojeni proletarski otroci. Kako pa naj proletarski oče kupi otroku igračo, slaščico, če mu ne more kupiti niti toplega perila, ne čevljev? V dnevih Miklavžkov in Božičkov, v teh dnevih se vidi težka usoda proletarske mladine. Kaj mora to tako biti?

Sv. Frančišek.

Te dni se je vršila 700 letnica smrti Svetega Frančiška Asiškega. Ob tej priliki je ministrski predsednik Mussolini izdal na italijanske zastopnike v inozemstvu poslanico, v kateri pravi, da je rodila italijanska zemlja svetu največjega pesnika, Danteja, največjega duha umetnosti in znanosti Leonarda in najpogumnejšega oceanskega brodarja Kolumba, dala pa je tudi svetnika vseh svetnikov — Svetega Frančiška. Z asiškim svetnikom je pričela Italija svoj zunanji preporod, izpričala je svoje lastnosti človekoljubja in plemenitosti. Sveti Frančišek, ki je poživil vero Kristusovo, je tudi eden prvih italijanskih pesnikov. Sijaj apostolov se je v njegovi italijanski duši obnovil. Bratje, ki so se za njim podali na vzhod, so postali istočasno misijonarji Kristusovi in poslanci italijanitete.

Pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev.

V Službenih Novinah je objavil minister za socialno politiko pravilnik o zaposlitvi inozemskih delavcev. Novi pravilnik se razlikuje od dosedanjih predpisov glede zaposlovanja inozemskih delavcev predvsem v sledečem: Dovoljenja za bivanje do enega leta bodo izdajale pristojne inšpekcije dela in le za dovoljenja nad eno leto je pristojno ministrstvo za socialno politiko. Dovoljenje za bivanje pa morajo dobiti le oni, ki so prišli v našo državo že potem, ko je stopil v veljavo zakon o zaščiti delavcev. Tudi sedanji pravilnik še davno ne upostavlja svobode na delovnem trgu, vendar pa pomeni že znatno izboljšanje s tem, da bodo pustila oblastva v miru vsaj tiste, ki že leta in leta žive v naši državi. Tako bodo sedaj prenehala naravnost nezasišana preganjanja tujih, že dolgo tu pri nas zaposlenih inozemskih delavcev. Posebno, ko je bil mnogokrat, da skoro običajno motiv za preganjanje takih ljudi vse preje kot pa želja, da se namesto naši državljani. Tako je na primer lesni veleindustrijalec preganjal, ob primernem sodelovanju in podpiranju nacionalističnih in šovinističnih strank seveda, tujega državljanja zato, ker ni dovolil goljufij in drugih takih svinjarij. Pod plaščem nacionalne zaščite pa se je potem hotel maščevati nad tem siromakom. Takih zgodb pa je nešteto. V pravilniku povsem nesprejemljiva pa je določba, da tuj državljani ne sme oditi za več kot mesec dni v inozemstvo.

Naloga strokovnih organizacij bo, da bodo gledale, da bodo razni direktorji in delodajalci postopali s tujimi delavci z enakim merilom kakor z našimi. Pod nobenim pogojem ne gre, da bi prejimali tuji državljani boljše mezde samo zato, ker so tuji. Nacionalistom pa priporočamo, da i oni skrbijo za to, da bo dana našim ljudem možnost, da se izvezbajo tudi v takih poslih, za katere potrebujemo sedaj inozemce. Pa naj skrbijo, da bodo nacionalizirana podjetja vsaj ta narodni davek prispevala.

Sokoli med seboj.

Sokolsko društvo zida v Ljubljani na Taboru svoj dom. Ker pa Turkov gerentski honorar, bančno posojilo in veselične zbirke niso zadostovale za kritje teh stroškov, zato si je društvo izposlovalo tudi dovoljenje za loterijo. V ta namen je razposlalo društvo po deželi srečke z bratskim pozivom na bratski nakup in podporo. Tu pa začnjenja tragika sokolske misli in sokolskega bratstva. Sokolska društva po deželi so po veliki večini s krepkim sokolskim: Na zdar! in še krepkejšim zdravo, vrnili poslane srečke s primerno opazko nazaj. Nad tem se Sokol na Taboru pritožuje in prav ima, če se pritožuje. Ja, ja, bratstvo in tudi sokolstvo se neha pri žepu. Taka je vzgoja, ki jo tudi Sokoli zagovarjajo v tej naši ujedinjeni in z radičevskim sporazumom osrečeni domovini.

Praznik državnega ujedinenja.

Prvega decembra vsakega leta se do nadaljnjega oficijelno veselimo državnega ujedinenja. Tega dne se sprejemajo v ministrstvu čestitke tujih poslanikov, mali in veliki župani čestitke državnih in drugih korporacij, divizijski generali pa čestitke aktivnih in rezervnih, prevedenih in neprevedenih oficirjev. In za ta dan napišejo vladni, službeni, polslužbeni časopisi slavospev napredku in blagostanju, z ujedinenjem izvršenemu, vsakokratni opozicijski časopisi pa slavospev nazadovanju in propadanju. Kdo ima prav? Odgovor naj si vsak napravi sam, rečemo le, da imajo klerikalci to srečo, da so na ta praznik vedno v opoziciji. Zato je ganljivo prebirati njihove lamentacije na ta dan, ko pripovedujejo, kako so zaupali, pa kako so jih ukanili. Opozicijo in vse državotvorne elemente pa združijo slovesna maša, katero berejo za vernike vseh branž po jugoslovanskih cerkvah in molivnicah. Pri teh mašah molijo za blagor države, pojejo te deum ujedinenju, po maši pa nadaljujejo z izkoriščanjem in izrabljanjem delovnega ljudstva.

Delavec tudi tega praznika ne more praznovati. Dasi bi dobro storil njegovi utrujenosti počitek, mora delavci tudi tega dne težko delati, če hoče vsaj žgance za kosilo in koruzni močnik za večerjo.

Glavni kongres stranke v Beogradu je preložen od 25. dec. na 17. in 18. januarja 1926 v Beogradu.

»Katica« pravi gospa služkinji, »danes imamo veliko perila, da mi ne rabiš drugega mila kot »Gazela«!

izvajanja je razvidno, da mu ne zado-
stuje sprememba v gasilnem društvu
kakor jo je navedel s. Koren. Vsi Slo-
vencei, ki so sedaj v društvu vključeni,
niso Slovenci in bodo po njegovem
mnenju šele tedaj, kadar bodo imeli
obenem legitimacijo (JDS) skratka, ka-
dar bo vodstvo v rokah njihovih eks-
ponentov, takrat šele bo uživalo dru-
štvo simpatijo občinskih vlastodržcev
in bo dobilo občinske podpore, kolikor
bo želelo. Za to odkritosrčnost smo mu
hvaležni. Večina je na to sklenila zvi-
šati podporo gasilnemu društvu od
5000 na 10.000 Din ter je sprejela celo-
kupni proračun, kakor ga je predlagal
referent. Spreminjevalne predloge s.
Korena so odstopili v razpravo posa-
meznim odsekom.

Murska Sobota.

Zadnja povodenj — upamo, da je
res zadnja — ki je tukajšnje prebival-
stvo presenetila z bliskovito naglico,
je zapustila žalostne sledove uničenja,
ki jih je razburkani element v teku
kratkih par ur začrtal po našem me-
stu. Ti sledovi so tem žalostnejši, ker
je po povodnji prizadet najrevnejši del
prebivalstva, t. j. kočarji in delavci,
mali obrtniki in nameščenci, ki so na
mah zgubili vse, ali skoro vse njih pre-
moženje. Težko je človeku, ko gre mi-
mo podrlih koč, ter vidi prizadete, ki
potrtih obrazov iščejo pod ruševinami,
če je tam kaj ostalo. Vsak sprašuje,
kaj sedaj? Vsi poizvedujejo in spra-
šujejo, če bodo dobili od države podpore
in sredstva, da si vpostavijo podrti ko-
če in nabavijo najpotrebnejše. Ali bo-
do kaj dobili? Dvomimo, da bo vlada
priskočila na pomoč, vsaj v izdatnejši
meri, ker poplava je naredila svoje
delo, tudi v drugih krajih, vsled česar
je izdatna pomoč od strani države v

danih razmerah skoro nemogoča. Pre-
ostane torej le pomoč od strani javno-
sti mariborske oblasti in drugih, od po-
plave neprizadetih krajev, ki naj s
prispevki priskočijo ponesrečencem na
pomoč. Pomožni odbor, ki se je v to
svrhu ustanovil v Mariboru in pa lo-
kalni pomožni odbor v Murski Soboti,
sta izdala na javnost apel upamo, da
ne brez uspeha. Lokalnemu pom. od-
boru v M. Soboti bi od naše strani še
priporočali, naj se z enakim apelom
obrne na Prekmurce, ki bivajo v Ame-
riki. Pravijo, da je med temi veliko
število precej bogatih ljudi, ki bi
lahko pri pomožni akciji v izdatni me-
ri prispevali. Mislim, da bi apel na
Prekmurce v Ameriki dosegel lep
uspeh.

Velenje.

Mladenčev Pevec se po jami z grdi-
mi lažmi hvali, da je povsod le on iz-
voljen in da je pri volitvah popolnoma
porazil Valenčaka. S tovarišem Red-
nakom sta tudi sklenila, ako bo delav-
stvo še pri prihodnjih volitvah tako
ujima zaupala, bo eden za župana v
Velenju in eden pa v Skaljah. Potem
pa seveda Bog pomagaj Valenčaku in
vsem drugim protivnikom. Pevec se
tudi hvali, da se ga v Velenju vse bo-
ji, zaupniki, g. svetnik in drugi. G.
svetnik se ga baže ne upa dati na do-
pust, čeprav uganja vse kar hoče. On
pravi, da v Ljubljani uprava Pokr.
pok. sklada ne ugodi upokojevcem zvi-
šanja, da so tega krivi le Pevec in dru-
gi hinaveci kot nezavedni velenjski ru-
darji, ki so glasovali zanj. On se vsem
debelo smeji in pravi, da on predlaga
g. svetniku rudarje kot njemu neuga-
jačoče na dopust. Njega pa, čeprav je
posestnik, pa ga g. svetnik ščiti iz stra-
hu.

LISTEK.

Stockholmska spomenica.

Avstr.-Ogr. je hotela vojno s Srbijo,
Srbija je morala hočeš — nočeš prej
ali slej na vojno z Avstrijo. Srbija
je bila tako siljena v varstvo lastne
svobode, da se je pripravljala na
odpor ter iskala v inozemstvu za-
veznikov, siljena po zaslepljeni, ne-
odgovorni politiki Avstrije pod
vodstvom Madjarov. Z naravno po-
litiko v lastnem interesu v smeri
svoje historične misije mogla bi
Avstro-Ogrska Srbijo gospodarski
in narodno vezati nase, seveda le z
oprostitvijo nacionalne ekonomije
Srbov v Avstro-Ogrski in posebno
Bosne in Hercegovine ter s pamet-
no politiko na korist Srbije skozi
Bosno in zvezo z Dalmacijo in Adri-
jo. Popolnoma jasno je, da je bila
politika sovražna Srbom edinole v
smeri Ogrske. Ogrska se je videla
nacionalno ogroženo v prvi vrsti po
Jugoslovanih v svojem neomejenem
razvoju na Balkan. Jugoslovani za-
pirajo Ogrski pot na Balkan in
Adrijo. Po drugi strani pa je bil
razvoj srbskega plemena tako sa-
motvoren, da je tudi onemogočil
nadvlast Madjarov nad drugimi na-
rodnostmi Ogrske. Radi tega so
ogrske politiki in diplomatje Av-
strijo trgali proč od Srbije, ter si-
stematično gnali na vojno proti Sr-
biji, ki je bila po zgodovini zadnjih
let, kakor je vse kazalo namenjena,
da prevzame vodstvo nad Jugoslo-
vani.

Stremljenje Nemčije, Ogrske in
Italije po nacionalni in gospodar-
ski premoči od l. 1870., ciljema in
konsekventno izraženo v politiki in

diplomaciji, tvori vojni vzrok v bi-
stvu in vodeče može zadeva cela ne-
znanska krivda vojne.

Ta stvarni odgovor po vpraša-
njih vzrokov vojne pa vede brez
druzega do zahtevka: brez aneksi-
je, brez kontribucije, notranja or-
ganizacija držav na popolnoma de-
mokratični podlagi, ki edinole za-
jamči ljudstvu svobodo in samo-
odločevanje. S tem vspostavitev
»status quo ante bellum« kolikor
vojujoče države že same niso opro-
stile poljsko državo, vendar vse to
z neodpušljivim pogojem, da pro-
vedejo vse vojujoče države z med-
sebojno garancijo popolno demo-
kratizacijo državne oblike in ne-
omejene avtonomije narodnosti v
okviru gospodarskih in prometnih
enot. Historično grupiranje držav je
za socialno demokracijo le toliko
merodajna, kolikor predstavlja na-
cionalno, gospodarsko in promet-
no ravnovesje. Kolikor predstavlja
prisilno vezanje dežel in ljudstev
v pod- in nadredju, pa je delati na
popolno osvobodjenje podrejenih
ljudstev potom nacionalne avtono-
mije ter ob enem njih priključitev
pripadajoči gospodarski prometni
enoti. Dosedanja zgodovina je bila
izključno prisilna vrstitev in cen-
tralizacija, bila je zgodovina zma-
gujočih in premaganih ljudstev.
Selej z razredno organizacijo delav-
cev je dana mogočest in vzgled
prostovoljne organizacije v drža-
vah in preko obsega držav. Radi
tega se mora odpreti tir za polno
svobodo pot internacionalnega raz-
rednega grupiranja s tem, da se
izloči kulturno grupiranje nacio-
nalitet potem polne avtonomije iz
razrednega boja. (Dalje prih.)

Razširjajte „Socialista“!

A. & E. SKABERNE
manufakturna - veletrgovina

Na debelo! Ljubljana. Na drobno!

Kdor hoče štediti, ali komur je iz zdravstvenih
ozirov potrebno, da uživa

kavni nadomestek

temu se najtopleje priporoča, da poskusi **FRANCKOV**

ENRILO

s katerim se da prirediti ravno tako ceneno, kakor
okusno kavo.

Proizvajajo:

Henrik Francka Sinovi
Zagreb.

da eden par nogavic z
žigom in znamko (rdečo,
modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirije pari
drugih? Kupite eden
par, pa boste verovali.
Nogavice brez žiga
„ključ“ so ponarejene.

Kar ne veš vprašaj

Univerzalni informativni
Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ulica 35
Telefon 6-25.

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

SIEGEL & DRUG

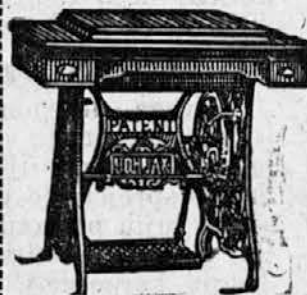
d. z o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska ces. 31

Svitavy
(Č. S. R.)

Wien
(Nem. Avstr.)

IVAN JAK IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 2.

Najboljši šivalni in pletilni stroji.
Izborna konstrukcija in elegantna izvr-
šitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena
leta 1867. Vezanje poučuje brezplačno.
Posamezni deli koles in šivalnih strojev.
10 letna garancija. Pisalne stroje Ad-
ler in Urania. Kolesa iz prvih tovarn.
Dürkopp, Styria, Waffelnrad, Kayser.

„Zora“ sveče,
„Zora“ pralni prašek,
„Zora“ nočne lučice dobiva
se v vseh trgovinah konzum-
nega društva.

Vedno zadnje novosti

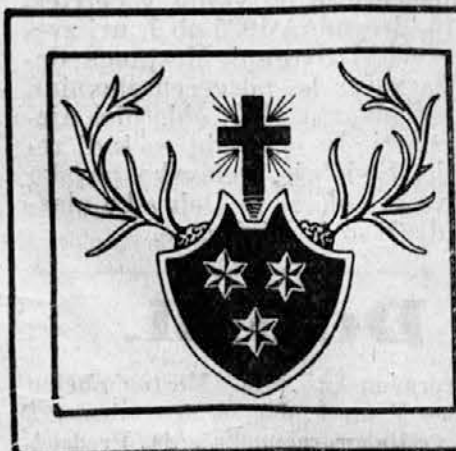
v damskih in moških
filc in velour klobukih
ter moderniziranje istih
po najnovjših modelih
v tovarni

slamnikov in klobukov
FRANC CERAR
Domžale.

Celjska milarna d. z o. z. v Celju

dobavlja v kakovosti nedosegljivo

pralno in terpentinsko milo znamke

Hubertus
milo
Celje

Klobuke

trpežni volneni D 63, fini D 80,
fini in moderni D 108, krasni iz
pristne dlake D 190, najfinejša
specialiteta „Ita“ D 240 — 270

razpošilja
veletrgovina

**R.
STERMECI**
Celje, št. 56

Ilustrovani cenik z čez
1000 slikami se pošlje
vsakemu zastoj, vzorec
od sukna, kamgarna in
razne manufakturne ro-
be pa samo za 8 dni na
ogled. Kdor pride z vla-
kom kupovat, dobi na
kupu primerno povrnitev
vožnje. Kar ne ugaja in
ni odrezano, se zamenja
ali vrne denar. Naročila
čez D 500 pošlino pro-
ste. Trgovci en gros cene.

**Svetovno
znano**

„FOX“

čistilo je za čevlje
vendar najboljše.